

วิญญานใต้ร่มนนทรี

.....๖๐ ปีของชีวิตภายใต้ร่มเงาเกษตรศาสตร์

วิญญาน

แม้ว่าวิญญานฉัน ได้กำหนดให้ตัวเองรักการดำเนินชีวิต คลุกคลีอยู่กับพื้นดินอย่างอิสระ มาตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก ๆ ทำให้ฉันก้าวเข้ามาสู่บรรยากาศการจัดการศึกษาเกษตรศาสตร์อย่างเป็นธรรมชาติ เริ่มต้นระหว่างช่วง พ.ศ.๒๔๘๒ กับ พ.ศ.๒๔๘๓ ในขณะที่มีอายุย่างเข้า ๑๗ ขวบ ด้วยความรักความเข้าใจการเกษตรได้ลึกซึ้งถึงระดับพื้นดินพอสมควรแล้ว

๒ ปีแรก ซึ่งขาทั้งสองข้างของฉันสัมผัสอยู่กับพื้นดิน หักร้างถางพง ทำไร่ไถนา บางช่วงฉันต้องใช้มือตัวเอง ซึ่งถือจอบเพียงเล่มเดียว พลิกพื้นดินปลูกข้าว แทนควายไถนา ทำให้รู้สึกได้ถึงคุณค่าของชีวิต แม้หยาดเหงื่อแต่ละหยดว่า นั่นคือส่วนหนึ่งซึ่งอธิบายความหมาย **คุณค่าของชีวิต** อันควรแก่ความภูมิใจอย่างยิ่ง

ก่อนที่กาลเวลาจะล่วงเข้าปีที่ ๓ สิ่งดังกล่าวแล้ว ได้กำหนดให้วิถีชีวิตฉันจากแม่ใจซึ่งขณะนั้น ยังเป็นแดนธรรมชาติของทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งฉันได้ใช้ชีวิตมาแล้วรวม ๒ ปี ให้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตเรียนต่อที่วิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขนอีกปีหนึ่ง

๓ ปี ซึ่งขาทั้งสองข้างของฉัน ยืนอยู่บนแผ่นดินผืนนี้ และเริ่มต้นพิสูจน์ให้ตัวเองมั่นใจพอสมควรแล้วว่า **วิญญานฉันรักพื้นดินอย่างชัดเจน**

ขณะนั้น ฉันเองก็ยังไม่รู้เลยว่า ภายใต้พื้นดินซึ่งตนยืนอยู่ มีเมล็ดนนทรีเมล็ดเล็ก ๆ กำลังรอวันงอก รอคอยความชุ่มชื้น และไอน้ำที่เหมาะสมจากพื้นดิน ทั้ง ๆ ที่เหนือขึ้นไปมีแสงแดดเจิดจ้า อีกทั้งมีกระแสลมพัดอ่อน ๆ รวมทั้งบรรดาเพื่อนพรรณไม้และชีวิตอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมี **คน** ซึ่งเป็นองค์ประกอบของชีวิตรอพร้อมอยู่แล้ว

พอถึงช่วงปี พ.ศ.๒๔๘๖ ซึ่งฉัน ขึ้นปีที่ ๒ ที่บางเขน ตนก็ได้เห็นยอด
อ่อน จากเมล็ดนนทรีเมล็ดนั้น โผล่ขึ้นมาเหนือผิวพื้นดินเป็นครั้งแรก จากการ
ที่วิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับการสถาปนาขึ้นมาเป็นมหาวิทยาลัย

ความจริงแล้วฉันไม่สนใจว่า สถาบันซึ่งให้การศึกษาเกษตรแก่ฉัน จะต้องเป็น
มหาวิทยาลัยเพราะเหตุว่า วิญญาณตัวเองมุ่งมั่นเรียนรู้ความจริงลงสู่พื้นดิน จึงมีส่วน
ช่วยให้เมล็ดนนทรีพันธุ์ที่ชื่อ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีโอกาสงอกขึ้นมาจาก
พื้นดินอย่างเป็นธรรมชาติ โดยที่ตนไม่รู้สักตื่นตื่นอะไร อย่างที่เพื่อน ๆ รู้สีกัน

เนื่องจากวิญญาณฉันรักพื้นดินยิ่งชีวิต โดยที่พิสูจน์ตัวเองได้จาก การทำงาน
รวมทั้งการดำเนินชีวิต มุ่งลงสู่พื้นดินอย่างมีความสุขเป็นธรรมชาติมาโดยตลอด

ตนจึงรู้ได้จากใจว่า ทุกชีวิตที่เจริญขึ้นมาใหม่ ล้วนมีวิญญาณความรักพื้น
ดินเป็นสัจธรรมอยู่ในรากฐานตนเอง ช่วยให้ใจฉัน หยั่งรู้ได้ถึงคุณค่าของทุกชีวิต
ซึ่งมีโอกาสเจริญเติบโตขึ้นมา สานกลับมาสู่คุณค่าของความจริงซึ่งอยู่ในใจตนเอง อีก
ทั้งหยั่งรู้คุณค่าของแผ่นดินถิ่นเกิดได้อย่างลึกซึ้ง

สิ่งที่ฉันกล่าวมาแล้วทั้งหมด ยังได้ช่วยให้การรู้ใจตัวเองดำเนินมาได้อย่างมั่นคง
โดยตลอด ฉันจึงคิด สู้ สู้ และ สู้ คิดและทำทุกสิ่งทุกอย่าง เริ่มจากสิ่งซึ่งอยู่บนพื้น
ดิน และอยู่ใกล้ตัวเอง โดยที่ตนมีโอกาสสัมผัสได้ก่อน อย่างปราศจากความรู้สึกรัง
เกียจหรือดูถูก เนื่องจากรู้ว่า สิ่งทั้งหลายซึ่งอยู่รอบข้าง ล้วนให้โอกาสแก่ฉัน ใน
การเรียนรู้ความจริง ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

แม้ระหว่างช่วงเวลานั้น หลายครั้งหลายหน ฉันอดคิดไม่ได้ว่า ตัวเองยืนอยู่
อย่างโดดเดี่ยว เพราะความรู้สึกที่ไม่ต้องการโดดเด่น แม้มองสู่สภาพภายนอกจะ
เห็นว่า ได้รับความร่วมมืออย่างดี แต่ภายในกระแสจิตวิญญาณของคนทั้งหลายที่เข้า
มาหา ย่อมมองได้สองด้าน จึงรู้สึกสงสัยว่า สิ่งเหล่านั้นเกิดจากความจริงใจ หรือ
ต้องการเอาใจฉันกันแน่ ? ในเมื่อฉันเองยังมีตำแหน่งและอำนาจสูง ทั้ง ๆ ที่สิ่ง
เหล่านี้ มาเองอย่างเป็นธรรมชาติ

หลังจากมองเห็นภาพสองด้านดังกล่าวแล้วชัดเจนยิ่งขึ้น ในที่สุดก็มาถึงจุดสุดยอด ทำให้ฉันสมัครใจ ถอยออกมาจากการอาศัยร่มเงาของนนทรี ต้นซึ่งตนเคยพักพิงความร่มเย็น เพราะเกรงจะเกิดความรู้สึกเคยตัวจนเป็นนิสัย โดยที่มีผลปิดโลกทัศน์ของตนให้คับแคบมากขึ้น

อนึ่ง การที่ฉันตัดสินใจถอยออกมานั้น ตนออกมาแต่เพียงกาย ส่วนวิญญาณซึ่งรู้สึกถึงบุญคุณจากความร่มเย็นทางใจในอดีตของนนทรีต้นนี้โดยที่รู้อยู่ในใจว่า หากไม่มีวันนั้นย่อมไม่มีวันนี้ จึงยังคงมีความรักความผูกพันอยู่ อย่างสุดซึ้ง แม้ใครหลายคนอาจคิดว่าฉันละทิ้ง ตนคงไม่ติดใจอะไรทั้งนั้น เพราะมันไม่ใช่ความจริงซึ่งเกิดจากใจฉันเอง

ฉันออกมายืนท่ามกลางกระแสลมและแสงแดด โดยไม่ยอมก้าวเข้าไปพักพิงอาศัยร่มเงาของนนทรีต้นที่ฉันรักรวมทั้งของต้นไม้อื่น อย่างทำทนาย เพื่อพิสูจน์ถึงความจริงใจ และความแกร่งกล้าของหัวใจตัวเอง

แม้อาจมีหลายคนที่ยังอาศัยอยู่ใต้ร่มเงาของนนทรีต้นนี้ ไม่เข้าใจฉัน เพราะขาดการรู้ความจริงจากใจตัวเอง แต่ฉันก็รู้สึกธรรมดาได้ว่า แม้วันนี้อาจไม่เข้าใจ วันหนึ่งข้างหน้าย่อมเข้าใจได้เอง อย่างเป็นธรรมชาติ

ทั้งนี้และทั้งนั้น เนื่องจากรากฐานจิตใจฉัน มันคงอยู่กับความจริง โดยที่สนใจตรวจสอบตนเองอยู่เสมอ ใจต่างหากที่ต้องกล้าตัดสินใจทำลงไป บนพื้นฐานความเชื่อในเหตุผล ซึ่งมีเป็นธรรมชาติอยู่ในใจ

ฉันได้ทุ่มเทอย่างฝังจิตฝังใจ ที่จะทำนุบำรุงชีวิตซึ่งเจริญเติบโตตามหลังฉันเรื่อยมา เพื่อหวังให้เยาวชนเหล่านี้มีวิญญาณหยั่งรู้บุญคุณของแผ่นดินถิ่นเกิด ซึ่งคงมีทั้งความสมหวังและความผิดหวังเป็นธรรมดา หากกลับช่วยให้ฉันเข้าใจความจริงของรากฐานคนที่อยู่ร่วมกันลึกซึ้งยิ่งขึ้น

หลายครั้งหลายหน ผลกระทบจากความผิดหวังซึ่งมีมากกว่า ทำให้ฉันต้องสู้กับใจตนเอง หนักหน่วงยิ่งขึ้นเป็นลำดับ เพื่อรักษาความรักความเมตตาซึ่งถือเป็นสมบัติทางใจอันล้ำค่าที่สุด ไว้ให้มั่นคงอยู่ได้ตลอดมา

กับอีกด้านหนึ่ง เพื่อสร้างภูมิด้านทานขึ้นในใจตัวเอง มิให้เกิดความรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง จนกระทั่งไม่คิดทำงานเพื่อหวังสร้างสรรค์สังคมต่อไปอีก

นอกจากนั้น **ไม่มีชีวิตใด** ที่จะอยู่ในโลกนี้ได้อย่างโดดเดี่ยว ดังนั้น แม้วิญญูณฉันจะลงรากหยั่งลึกอยู่กับร่มเงาของนนทรีต้นนี้ แต่เหตุและผลซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจฉันเอง ก็เชื่อว่าจะไม่รักและรู้คุณค่าของต้นไม้ชนิดอื่น ซึ่งต่างก็มีส่วนร่วมกันช่วยให้นนทรีต้นนี้ดำรงชีวิตอยู่ได้ รวมทั้งช่วยให้โลกนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ตนจึงให้ความรักความเข้าใจสานถึงกันหมด

อนึ่ง ฉันเริ่มรู้ความจริงมานานแล้วว่า ตำราที่เป็นแผ่นกระดาษร่วมกับตัวหนังสือก็ดี ใบปริญญาบัตรและเสื้อครุยก็ดี หลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งกำหนดขั้นก็ดี ล้วนแล้วหาใช้สื่อที่มีความหมายอะไรสักสิ่ง ยิ่งไปกว่าสิ่งซึ่งเกิดจากธรรมชาติที่อยู่ในใจฉันได้เลย ตนจึงไม่ค่อยจะสนใจใฝ่ดีอะไรกับมันมากนัก

บัดนี้เวลาได้ผ่านพ้นมาถึงปี พ.ศ.๒๕๔๖ ฉันใช้โอกาสนี้ หวนกลับไปทบทวนถึงอดีตอันยาวนานพอสมควร สำหรับชีวิตฉันเอง เท่าที่สติปัญญาตนพอจะมองย้อนกลับไปได้ไกลที่สุด แล้วสานเหตุและผลกลับมาสู่ปัจจุบัน

๖๐ ปี เท่าที่วิญญูณฉันได้พักพิงอาศัยอยู่ภายใต้ร่มเงานนนทรีต้นนี้ ไม่ว่าจะร่างกายจะอยู่ด้านในหรือด้านนอก ทุกสิ่งควรนำปฏิบัติทั้งสองด้านหากรากฐานจิตใจมีอิสรภาพ เพื่อช่วยให้ตนรู้ความจริงจากภาพรวม รวมทั้งแต่ละสิ่งซึ่งอยู่ภายในกระบวนการทั้งหมดของชีวิตลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ช่วงเวลา ๖๐ ปีที่ผ่านมา ชีวิตฉันมีโอกาสเห็นอะไรบางอย่างที่เป็นความจริง ? นอกเหนือไปจากสิ่งซึ่งอยู่ภายนอก คำตอบก็คือ **ความจริงที่อยู่ในใจตนเอง**

สิ่งนี้ไม่ใช่หรือ ที่ควรถือว่ามีคุณค่า อันควรรักษาไว้อย่างสุดชีวิต เนื่องจากสอนให้ฉันสามารถยังรู้ถึงสัจธรรมของชีวิตตนเองได้อย่างถ่องแท้

ฉันขอฝากไว้เป็นแง่คิด สำหรับชนรุ่นน้องและชนรุ่นลูกหลานทุกคนว่า **ฉันไม่ใช่ลูกสีเขี้ยวแล้ว และไม่ใช่ลูกสีอะไรทั้งนั้น** หากในส่วนลึกที่สุดของหัวใจฉันเอง ไม่มีสีใด ๆ ทั้งสิ้น **ตนจึงไม่ใช่เป็นคนมีพวก และไม่มีเพื่อนซึ่งถูกกำหนดไว้ด้วยกรอบแห่งกิเลส** คงมีแต่ความจริง ซึ่งอยู่ในใจอันถือเป็นหนึ่งเดียวเท่านั้น

เพื่อนฉันจึงหาใช่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากหมายถึงเพื่อนมนุษย์ทุกคน ที่มีโอกาสเกิดมาสู่โลก ซึ่งช่วยสอนให้ฉันมีโอกาสยังรู้คุณค่าของตนอย่างลึกซึ้ง

เพราะตนได้พยายามมาตลอด ที่จะชำระล้างสีสรรต่าง ๆ มิให้มันเปรอะเปื้อนวิญญาน ซึ่งต้องการอิสระและความใสสะอาด เท่าที่จะทำได้ แม้ใครจะเอาสีอะไรมา ย้อมใจฉัน มันไม่น่าจะเปรอะเปื้อนได้อีก

อนึ่ง ทองคำธรรมชาติ เพชรธรรมชาติ รวมทั้งหินและดินธรรมชาติ หากมองจากรากฐานความเป็นคน ย่อมรู้ความจริงได้จากใจตัวเองว่า มีคุณค่าเสมอเหมือนกันหมด

ฉันขออนุญาติร้อยกรอง คุณค่าของนนทรีต้นที่อยู่ในใจ จากวิญญานอันเป็นธรรมชาติ ออกมาเป็นบทกลอนดังต่อไปนี้

นนทรี	ดอกเหลือง	เรื่องอร่าม
งอกงาม	ขึ้นมาसान	วิญญานฉัน
เสริมให้รู้	คุณค่า	สาระพัน
ทั้งช่วยฉัน	ให้รู้ซึ่ง	ถึงแผ่นดิน
พิศพื้นดิน	ถิ่นชีวิต	อันเลิศล้ำ
สุดชุ่มฉ่ำ	เหนือเงินตรา	กว่าทรัพย์สิน
ช่วยเพิ่มพูน	ความรัก	ภักดีท้องถิ่น
ไปจนสิ้น	ชีวิต	จิตไม่คลาย

วิญญาณฉัน	จะมั่นคง	อยู่ตรงนี้
แม้ชีวิต	ต้องแหวกวิน	สิ้นสลาย
คงเป็นสุข	ที่สุด	ทั้งใจกาย
ถือประกาย	ใสดั่งแก้ว	จากแววใจ

แม่แผ่นดินผืนนี้จะกลบร่างฉันแล้ว แต่วิญญาณฉันจะยังสิงสถิตย์
อยู่ที่ชายทุ่งแห่งนี้ เพื่อเฝ้าดูเธอทั้งหลายต่อไปว่า วิญญาณความรัก
ของเธอจะละทิ้งไปจากแผ่นดินอันเป็นมาตุภูมิของเราด้วยกัน หรือ
กระชับแน่นยิ่งขึ้น เพื่ออุทิศทั้งใจและกายให้กับเกษตรกรเพื่อนเรา ผู้
ใช้ชีวิตอยู่กับพื้นดินต่อไป ไม่ว่าจะใครจะเรียนอยู่ในสาขาวิชาไหนก็ตาม
ส่วนวิญญาณฉันเอง พร้อมเสมอที่จะคอยเป็นกำลังใจให้ เพื่อให้เธอ
แต่ละคนนำไปปฏิบัติอย่างมีความสุข

ค้นหาความจริงจากใจ

เขียนจากใจ เพราะความรักและความรับผิดชอบฝากไว้แต่ชนรุ่นหลัง

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔